

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Geschichte der Juden in Wolin und Umgebung.

Bearbeitet von
Jan Vávrů, Wolin.

Obec Volyně připomíná se již ke konci XII. st. (1190) jako město nadané městskými privilegii, a přece nenalézáme zpráv o usídlení židů v něm za prvních dob její historie; dějinně lze však doložit, že teprve po r. 1520 byli židé usazeni v té části města, která podnes sluje Hradčany. K tomuto úsudku vede ta okolnost, že židovský hřbitov založen jest na Hradčanech.

O usídlení prvního žida ve V. čteme v „*Dějínách města Volyně*“¹⁾:

„Židům u nás přezdívají Jordáni či Zabuloni. Nejprvněji dle listinných pamětí usadil se v městě žid Jakub kolem r. 1521. Při mustruňku zbraní se s ním scházíme. Jiný žid Lazar koupil domek r. 1565 od Matouše Fanty za 70 kop na jedenácte splátek, opět jiný žid Šimon obydli od provazníka Martina za 100 kop. R. 1570 ve středu na sv. Lukáše p. Václav Dubský z Třebomyslic a na Římovici na místě strejčů svých a nedilných bratří Jáchyma a Jindřicha Dubského, synů nebožtíčka p. Jana, skrze prostředníky p. Viléma Sádla z Kladrubec, p. Jindřicha Chřepického z Modliškovice propustil za 70 kop židu Benešovi zadní dům, kdežto r. 1579 při sv. Jiří Vít Charvát seděl na domku mezi domy Pikhartovny a Lapky, někdy od židů koupeném. Špatně pochodil Beneš Ryšlavý r. 1584. Otřel se zubem o rytíře Jiříka Klenovského z Klenové a Janovic a na Kraselové, podle všeho svého váhavého dlužníka. Pán ho pohnal před městské právo pro urážku na cti. Že si žid netušil, oběhl a také asi za drahý peníz k soudu v úterý po sv. Kilianu přivedl vzácné přimluví: Adama Boubinského z Oujezda na Třebomyslicích, p. Jetřicha Boubinského J. MC. radu, Petra st. Dubského z Třebomyslic, Arnošta Vitanovského z Vlčkovice, Václava Koce z Dobře a na Dobři, Adama Chřepického z Modliškovice, nařikaje, že by svou řečí z hlouposti a svého nedorozumění kraselovskému pánu ublížiti měl, ač bez úmyslu. Rada a urození protektoři smluvili smír. Žid u přítomnosti všech odprosil, že pána za dobrého člověka drží a má a o něm více nevypraví než všechno dobře a poctivě. Tou smlouvou p. Jiřík na své poctivosti před týmž Benešem i každým člověkem opatřen býti ráčí. Nadto on „*Jordán*“ se uvoluje p. Klenovskému v čemkoli by mohl volně, ochotně a hotově posloužiti. Z takových důvodů pán odpustil, ačby plichtný žid karabáčem prý zasloužil. Nezvykle vyznívá židovská přísaha z r. 1630 při sv. Trojici, jak ji složil žid Šalomon pro 5 dukátů, které si soudil za Mikulášem Hutarem, správcem volyňským, stoje obrácen k straně západu slunce ve svém židovském habitu židovským způsobem²⁾ bez přítomnosti jiných židů, toliko samých pánů radních při dveřích radní světnice — dál židé nesměli, — tak jakž způsobu sama v sobě slovo od slova takto:

Já Salomon přísahám Pánu Bohu všemohoucímu,

Dějiny Židů ve Volyni a v okolí.

Zpracoval
Jan Vávrů, učitel v. v. ve Volyni.

který stvořil nebe i zemi i všechny věci, které v nich jsou, přísahám skrze svatá jeho všechna jména, která napsal Mojžíš, služebník jeho, přísahám skrze patery knihy Mojžíšovy, v nichž jest napsáno desatero Jeho, kteréž jest P. Bůh svou pravou rukou napsal a mně křivě přísahati zapověděl, že já těch pět dukátů, které nebožec pan M. Hutar, mně povinen, jsem jemu za života jeho dal (půjčil), a jestli křivě přísahám, dejž mně Pán Bůh za dobrořečení zlořečení a aby na mne napadlo malomocenství Naamanovo, též aby mé děti i všickni přátelé i rod můj nepřišli mezi děti Abrahamy a Mojžíš mně v budoucím životě nedal jísti Serebera a lerjacham. Toho mi dopomáhej Bůh, jenž jest Počátek i Konec, Jehož jméno jest Adonai³⁾.

Židovská obec ve V. existovala již v 16. stol. Židé v této době bydleli na Hradčanech mimo obvod města, protože nesměli býti přes noc ve městě.

Dle municipálních starých práv byli židé nuceni bydlet v ohraničeném místě pohromadě; část obce vykázaná židům slula ghetto. Proto koupili volyňští židé za 400 kop grošů od Jana z Přechovic místo pro ghetto; uprostřed něho postavili kostel. Nynější kostel stojí na půdorysu původního kostela.

Hřbitov v. Hřbitov na nynějším místě pochází ur-

Hřbitov (stará část)

čitě z doby založení ghetta, čehož důkazem jest, že se tu nalézají pomníky 300 let staré; jsou však mezi nimi pomníky snad ještě starší, jichž nápisy nelze již rozluštit. Mnohé pomníky jsou skutečně umělecké práce.

Hřbitov za prvních dob usazení židů byl pravděpodobně pod Hradčany; jeho zbytky objeveny při stavbě silnice.

V r. 1912 byla provedena důkladná oprava zevnitř i uvnitř hřbitovní zdi a zároveň i starých pomníků. V téže době vystavěn byl domek pro hlídače a tím zajištěno trvání hřbitova na věčné časy.